

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Городищенського районного суду Черкаської області**

11.04.2025

м. Черкаси, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11 квітня 2025 року групою НПМ здійснено відвідування Городищенського районного суду Черкаської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Тептюк Максим Петрович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області (керівник групи НПМ);

Шваля Костянтин Вадимович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Строкань Сергій Ігоревич, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Северинчук Людмила Анатоліївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації (регіональний координатор при представнику Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області).

Загальна інформація.

Установа знаходиться за адресою: 19502, Черкаська обл., м. Городище, вул. Травнева, буд. 9.

Керівництво суду:

Черненко Володимир Олександрович, в.о. голови суду;

Биченко Олександр Анатолійович, керівник апарату суду.

Штатна чисельність працівників суду – 23, з них штатна чисельність суддів – 4.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» установа є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає по першій інстанції цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщений у двоповерховій будівлі. В установі розташовано 4 зали судових засідань, одна з яких пристосована для розгляду кримінальних справ, у якій розміщена кабіна із захисного скла для підсудних та наявне обладнання для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

У суді розміщені приміщення конвою та 3 камери для утримання підсудних (засуджених).

У будівлі суду облаштовано два входи – основний (центральный) та конвойний вхід. Центральний вхід до приміщення будівлі обладнаний пандусом

для руху маломобільних груп населення відповідно до Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (Фото № 1).

Пропускний режим та охорону суду здійснюють працівники Служби судової охорони (Фото № 2).

На пропускному пункті та в приміщенні варті наявна аптечка.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правилами та обов'язками учасників судових процесів тощо.

Під час відвідування, обвинувачені, взяті під варту, засуджені, адмінарештовані особи в суді не перебували.

Також в суді організовано доступ обвинувачених (підсудних), засуджених до питної води, відповідно до вимог пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція) (Фото № 3).

Доставлення обвинувачених та засуджених осіб до приміщення суду здійснюється Ротою конвойної служби Головного управління Національної поліції в Черкаській області, окремим входом, який розміщений у внутрішньому дворі. Заїзд конвойного автотранспорту для посадки (висадки) обвинувачених здійснюється через внутрішній двір, який обладнаний огорожею (Фото № 4).

Для забезпечення знезараження залів судових засідань, у яких розглядаються кримінальні справи, а також камер для підсудних (засуджених), зазначені приміщення обладнані двома бактерицидними опромінювачами (Фото № 5).

Випадків заподіяння смерті утримуванням або тілесних ушкоджень в суді не відбувалось.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НПМ не здійснювалось.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Установлено порушення пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №

175 (далі – ДБН), розміри площ камерних приміщень не відповідають нормативним вимогам. Згідно з результатами вимірювання, проведеного із застосуванням технічного засобу (лазерного далекоміра), фактична площа камерних приміщень у приміщенні суду становить 0,9 м². При цьому згідно із зазначеними вимогами мінімальна площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4,0 м².

2. У порушення пункту 15 Інструкції у блоці, де розміщена камера, у коридорах, де проходить маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залів судових засідань, відсутня система відеонагляду.

Порушення права на приватність (стаття 32 Конституції України), права на захист персональних даних (стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

3. Під час відвідування з'ясовано, що у суді встановлено камери відеоспостереження, якими здійснюється відеофіксація відвідувачів суду, але на головному вході відсутні попереджувальні знаки та повідомлення про здійснення відеоспостереження шляхом розміщення відповідного застереження в загальнодоступному місці для належного візуального сприйняття громадянами, що не відповідає вимогам абзацу другої частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних» та свідчить про непрозорість обробки персональних даних. Слід зазначити, що відеоспостереження за своїми ознаками є різновидом обробки персональних даних, в складі візуальної/аудіовізуальної інформації. І така інформація може бути використана для ідентифікації особи.

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини).

4. У порушення Правил пожежної безпеки та вимог пункту 7.2 ДБН, зали судового засідання, кімната варті необладнані автоматичною пожежною сигналізацією.

5. У порушенні Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

6. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН та пункту 13 Інструкції, в приміщенні суду відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН приміщення суду не обладнано кімнатою для роботи адвоката

з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливило реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права на доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 26 Конституції України).

8. У порушення пункту 7.2.20 ДБН початок сходів перед входом в адміністративну будівлю, де розміщується суд, не позначений тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, що розташовуються перпендикулярно до напрямку руху безпосередньо перед сходами.

9. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати (Фото № 8).

Інші порушення.

10. У порушення пункту 6.5.3 ДБН та пункту 12 Інструкції у приміщенні варті відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів.

11. Під час відвідування суду групою НПМ було виявлено, що в аптечці, яка знаходиться в приміщенні варті, зберігаються лікарські засоби з простроченим терміном придатності (Фото № 9, № 10).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Черкаській області:

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Городищенському районному суду Черкаської області:

- 2.1. Встановити на головній вхідній групі попереджувальні знаки, повідомлення про здійснення відеоспостереження;
- 2.2. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зали судових засідань;
- 2.3. Облаштувати у суді кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
- 2.4. Обладнати приміщення суду автоматичною пожежною сигналізацією;
- 2.5. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття;
- 2.6. Оновити склад аптечок невідкладної медичної допомоги.
- 2.7. Привести площу камер для підсудних (засуджених) у відповідність до вимог нормативних актів.
- 2.8. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

Додатки: Фотоматеріали – 3 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Черкаській області**

Максим ТЕПТЮК

Фото № 1

Фото № 2

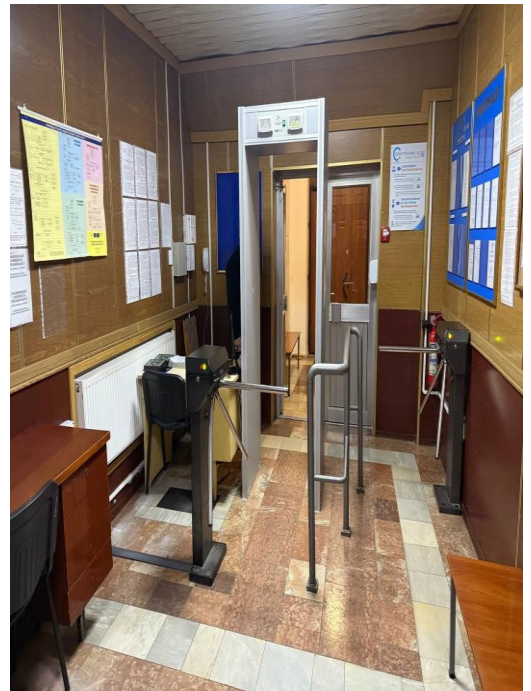

Фото № 3

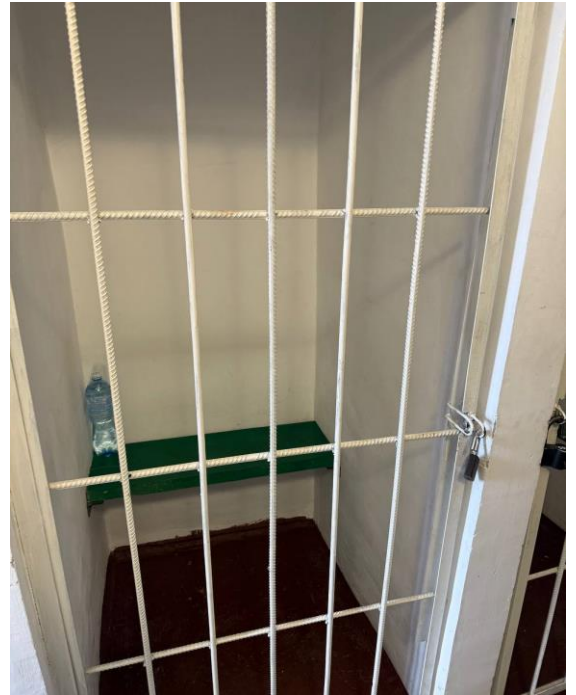
Фото № 4

Φοτο Νο 5

Φοτο Νο 6

Φοτο Νο 7

Φοτο Νο 8

Фото № 9

Фото № 10

